

Fylkesmenn, kommuner

Kontaktperson: For kommunen; fylkesmann. For fylkesmann; Landbruksdirektoratet
Vår dato: 01.07.2014
Vår referanse: 14/1
Rundskriv erstatter: Rundskriv 13/1-3

Rundskriv 19/2014 - Kommentarer og retningslinjer til forskrift om kompensasjonstilskudd til deltakere i prosjektet Friskere geiter

Landbruksdirektoratet viser til forskrift om kompensasjonstilskudd til deltakere i prosjektet ”Friskere geiter” fastsatt av Landbruks- og matdepartementet den 01.07.13.

1. Innledning

Formålet med dette rundskrivet er å orientere om reglene i kompensasjonstilskuddsforskriften, og for å gi retningslinjer til anvendelse og tolkning av disse bestemmelsene. Det vises for øvrig til våre rundskriv 15/2014 om kommentarer til reglene om produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid, og rundskriv 16/2014 om saksbehandlingsrutiner ved søknadsomgangen 20. august 2014.

Det vises også til bestemmelsene i forskrift av 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket (produksjonstilskuddsforskriften). Flere av bestemmelsene er av vesentlig samme innhold som kompensasjonstilskuddsforskriftens bestemmelser.

Øvrige forskrifter, jordbruksavtaler, rundskriv og veiledninger finner du på www.landbruksdirektoratet.no. Forskrifter finnes også på www.lovdatabasen.no.

2. Bakgrunnen for prosjektet

Målet med prosjektet ”Friskere geiter” er å få kontroll med sykdommene CAE, byllesyke og paratuberkulose hos geit, og dermed sikre friske dyr, bedre dyrevelferd og bedre produkter. Prosjektet er et nasjonalt prosjekt eid av TINE SA, ved helsetjenesten for geit (HTG). De foretak som sanerer sin geitebesetning og som har kontrakt med prosjektet ”Friskere geiter” kan ha rett på kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd for en periode på inntil tre år, også kalt saneringsperioden.

OSLO

Postadresse: Postboks 8140 Dep.
NO-0033 Oslo, Norway
Besøksadresse: Stortingsgt. 28
Org.nr: NO 981 544 315 MVA

Telefon: +47 24 13 10 00
Telefaks: +47 24 13 10 05
postmottak@landbruksdirektoratet.no
Internett: www.landbruksdirektoratet.no

ALTA

Postadresse: Postboks 1104
NO-9504 Alta, Norway
Telefon: +47 78 45 70 20
Telefaks: +47 78 45 70 49
alta@landbruksdirektoratet.no

3. Retningslinjer til de enkelte bestemmelsene.

Til § 1. Formål

”Formålet med tilskuddet etter denne forskriften er å kompensere for bortfall av produksjonstilskudd i jordbruket i forbindelse med smittesanering og gjenoppbygging av produksjonsomfanget i geitebesetninger.”

Bestemmelsen skal dekke det overordnede mål til forskriften. Tilskuddet skal dekke tap av tilskudd som normalt skulle vært utbetalt etter produksjonstilskuddsforskriftens regelverk i den perioden foretaket er deltaker av prosjektet. Intensjonen er at inntektsgrunnlaget til foretakene opprettholdes så lenge saneringen gjennomføres. Forutsetningen er at det skal skje en gjenoppbygging av produksjonsomfanget hos foretaket.

Til § 2. Vilkår

”Kompensasjonstilskudd kan gis til foretak som

- a) har inngått avtale om deltakelse i Prosjekt ”Friskere geiter”,*
- b) ved siste søknadsomgang før påbegynt saneringsperiode i prosjektet oppfylte vilkårene for å motta tilskudd etter forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket,*
- c) disponerer grunnkvote i hele saneringsperioden på et nivå som minst tilsvarende gjennomsnittlig kvotestørrelse de to siste kvoteårene før saneringsperioden, så fremt foretaket disponerte slik kvote i denne perioden,*
- d) innen tre år fra påbegynt saneringsperiode bygger opp igjen produksjonsomfanget til et nivå som tilsvarende minst 80 % av gjennomsnittet de fire siste søknadsomganger før saneringsperioden, og*
- e) opprettholder produksjonsomfanget som nevnt i bokstav d) i minst tre år etter avsluttet saneringsperiode.*

Som saneringsperiode etter første ledd regnes en periode som varer i maksimalt 3 år fra det tidspunkt foretaket har gjennomført første slakting i samsvar med den veterinærfastsatte saneringsplanen. Dersom saneringen gjennomføres på kortere tid enn tre år, regnes saneringsperioden som avsluttet når foretaket ikke lenger mottar kompensasjonstilskudd etter § 3.”

Bestemmelsen består av flere vilkår som alle må være oppfylt for å kunne motta kompensasjonstilskuddet.

Bokstav a gir anvisning på at foretaket må ha inngått en avtale om deltakelse i prosjektet. Foretak som velger å sanere geitebestanden uten å inngå en slik avtale, vil dermed falle utenfor forskriftens virkeområde. Med inngått avtale menes en rettslig bindende avtale med eieren av prosjektet, TINE SA.

Bokstav b fastslår at foretaket må oppfylle vilkårene for å motta tilskudd etter produksjonstilskuddsforskriften. Dette vilkåret må sees i sammenheng med formålsbestemmelsen. Foretaket gis en kompensasjon for bortfall av produksjonstilskudd, og følgelig må foretaket være berettiget til tilskudd for å kunne motta en slik kompensasjon etter reglene i denne forskrift.

Bokstav c fastsetter at foretaket må disponere grunnkvote i hele saneringsperioden. Dette vilkåret gjelder kun for de som faktisk disponerte grunnkvote før saneringsperioden, og

utelukker derfor ikke foretak som bare disponerte lokalforedlingskvote eller drev ammegeitproduksjon uten grunnkvote.

Uttrykket disponerer skal forstås på samme måte som i forskrift av 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk, og utelukker dermed foretak som innehar melkekvote som leier bort kvoten sin, helt eller delvis, eller lar den inngå i samdrift. Siden kravet er knyttet til gjennomsnittlig kvotestørrelse før saneringsperioden vil foretak som eksempelvis har solgt deler av kvoten sin siste år før saneringsperioden ikke kunne motta kompensasjon før det er gått ytterligere ett år.

Bokstav d fastsetter et vilkår om oppbygging av produksjonsomfanget til 80 % av hva foretaket hadde av dyr eller produksjon før påbegynt saneringsperiode. Foretaket oppfyller vilkårene ved at kun ett av alternativene er på minst 80 %. Når produksjonsomfanget er gjenoppbygget vil perioden etter § 2 første ledd, bokstav e, påbegynne. Med begrepet produksjonsomfang menes enten en omsetning på 80 % av kjøtt eller melkeproduksjon av gjennomsnittet av de fire siste søknadsomgangene, eller en størrelse på selve geitebestanden på minst samme nivå.

Det bemerkes at bestemmelsen ikke vil utelukke at et foretak kan gjenoppbygge produksjonsomfanget før fristen på tre år. Slik foretaket har mulighet til å påbegynne den etterfølgende tre-års periode, jf. bokstav e, på et tidligere tidspunkt.

Bokstav e henger sammen med vilkåret i bokstav d. Det forventes at foretaket opprettholder produksjonsomfanget i tre år etter endt saneringsperiode. Dette er et utslag av den inngåtte avtale mellom foretak og prosjekteier.

Begrepet saneringsperiode er definert i bestemmelsens andre ledd. Påbegynt saneringsperiode knytter seg til det tidspunkt første slaktning blir gjennomført og i samsvar med prosjektet. Saneringsperioden kan maksimalt vare for tre år.

Avsluttet saneringsperiode skal regnes fra når foretaket ikke lenger mottar kompensasjonstilskudd etter forskriften. Dette gjelder for de tilfeller foretaket har en saneringsperiode som er kortere en tre år.

Til § 3. Utmåling av kompensasjonstilskudd

"Kompensasjonstilskudd gis i saneringsperioden for differansen mellom gjennomsnittlig dyretall i fire siste søknadsomganger før avtaleinngåelse med Prosjekt "Friskere geiter", og det antallet dyr foretaket faktisk disponerer på registreringsdato for søknad om produksjonstilskudd.

Foretak med kombinert geite- og sauehold kan motta kompensasjonstilskudd for sau dersom sauene er slaktet av hensyn til en forsvarlig gjennomføring av saneringsprosjektet."

Denne bestemmelsen er en utmålingsregel. Differansen mellom gjennomsnittlig dyretall i de fire siste søknadsomgangene før avtaleinngåelsen, og det faktiske antall dyr foretaket disponerer på registreringsdato, skal legges til grunn for beregningen av kompensasjonstilskudd.

Andre ledd er det inntatt at kompensasjonstilskudd også kan mottas for sau, der sauene er slaktet av hensyn til en forsvarlig gjennomføring av sanering.

Det fremgår av jordbruksavtalen at kompensasjonstilskuddet ikke omfatter bortfall av areal- og kulturlandskapstilskudd eller avløsertilskudd, jf. punkt 7.10 i jordbruksavtalen.

Deltakerne i prosjektet forutsettes å bruke sitt grovfôrareal til produksjon av fôr til annet eget grovfôrbasert husdyrhold eller kunne dokumentere salg av grovfôr. Se også om dispensasjon under punkt til § 5 i dette rundskriv.

Dette innebærer at areal- og kulturlandskapstilskudd **ikke skal** utbetales som kompensasjonstilskudd, og en eventuell utbetaling av areal- og kulturlandskapstilskudd, etter dispensasjon fra fylkesmannen, skjer ved vanlig manuell utbetaling av produksjonstilskudd. Foretak der en slik dispensasjon er gitt, skal merkes med dispensasjonskode 80 i RuLUt.

For tilskudd til avløsning ved ferie og fritid er det i punkt 9.2 i jordbruksavtalen fastsatt at grunnlaget for fastsetting av tilskuddet er dyretallet på foretaket per 1. januar i avløseråret. Avløsertilskuddet kan ikke gis på grunnlag av historisk dyretall fra før foretaket ble deltaker i prosjektet. Ved dispensasjon skal dyretallet fra søknad om produksjonstilskudd med telledato per 31. juli i avløseråret legges til grunn, se også punkt om dispensasjon § 5 i dette rundskriv.

Dette innebærer at avløsertilskuddet **ikke skal** utbetales som kompensasjonstilskudd. I tilfelle foretakene ikke hadde dyr som berettiger avløser tilskudd den 1.1, kan dyretallet den 31.7 legges til grunn. Husk at noen produsenter har andre dyr som gir grunnlag for avløsertilskudd. Tilskuddet kan derfor være utbetalt i sin helhet ved hovedutbetalingen.

Utbetaling av eventuelt avløsertilskudd, etter dispensasjon fra fylkesmannen, skjer som en vanlig manuell utbetaling. Foretak der en slik dispensasjon er gitt, skal merkes med dispensasjonskode 81 i RuLUt.

Til § 4. Søknad og utbetaling

”Kompensasjonstilskudd etter denne forskriften utbetales til det foretak som leverer søknad om produksjonstilskudd i saneringsperioden.”

Bestemmelsen fastsetter at kompensasjonstilskudd kun kan utbetales til foretak som har levert søknad om produksjonstilskudd. Dette kravet er i tråd med formålsbestemmelsen, og er helt nødvendig for å beregne riktig kompensasjonstilskudd, jf. reglene i § 3.

Bestemmelsen har tilsvarende innhold som i produksjonstilskuddsforskriften § 9.

Til § 5. Forvaltning av kompensasjonstilskuddet

”Vedtak om tilskudd fattes av fylkesmannen.

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskriften.

Vedtak fattet av fylkesmannen kan påklages til Statens landbruksforvaltning.”

Vedtak om utbetaling av kompensasjonstilskudd fattes fylkesmannen, og etter annet ledd fremgår det at fylkesmannen har anledning til å dispensere fra reglene i denne forskrift. Dispensasjonsadgangen skal kun brukes i særlige tilfeller, og innebærer at terskelen for å innvilge dispensasjon skal være høy. Bestemmelsen må sees på som en sikkerhetsventil for de tilfeller som kan gi et meget urimelig resultat for foretaket. Dispensasjon må vurderes i hvert konkrete tilfelle, og må avgjøres etter en skjønnsmessig helhetsvurdering. Dispensasjon må ikke gå utover det overordnede formål med forskriften.

Det kan gis areal- og kulturlandskapstilskudd etter dispensasjon fra kravene i jordbruksavtalen punkt 7.8.6. Nedenfor gis det noen eksempler over hvilke tilfeller som kan være aktuelle. Merk at dette ikke er noen uttømmende liste.

- Arealene er båndlagt av Mattilsynet, og kan derfor ikke høstes og/eller beites i en avgrenset periode.
- Arealene egner seg ikke til å høste (ulendt/bratt terreng), og foretaket har enda ikke dyr som kan beite arealet.
- Arealene høstes, men fôret brukes til egne dyr slik at grovfôrsalget ikke kan dokumenteres.
- Arealene beites av andre dyr, f. eks. drektige ungdyr, enn oppgitt i tabell 7.14 og 7.15 i jordbruksavtalen.

Fylkesmannen må alltid utøve skjønn ved en eventuell innvilgelse av dispensasjon.

Til § 6. Opplysningsplikt og kontroll

”Foretak som ytes kompensasjonstilskudd plikter å gi alle nødvendige opplysninger som fylkesmannen krever. Fylkesmannen fører kontroll med at utbetaling av kompensasjonstilskudd er riktig. Fylkesmannen har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet og kan gjennomføre stedlig kontroll.”

Etter bestemmelsen gis foretak en plikt til å gi alle nødvendige opplysninger til fylkesmannen når dette blir krevd. Dette for at kompensasjonstilskuddet skal kunne vurderes på en opplyst og forsvarlig måte. En slik plikt kan pålegges i kraft av at kompensasjonstilskudd er et forvaltningsrettslig gode.

Bestemmelsen gir også fylkesmannen myndighet til å føre kontroll med utbetalinger og til å utføre stedlige kontroller. Tilsvarende regler finnes i produksjonstilskuddsforskriften § 11.

Til § 7. Tilbakebetaling og avkorting

”Utbetalt kompensasjonstilskudd kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt fra mottakeren dersom vilkårene for å motta slik tilskudd ikke var til stede.

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettelig driver eller har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jordbruksvirksomhet, kan hele eller deler av kompensasjonstilskuddet som tilfaller foretaket avkortes. Det samme gjelder dersom foretaket har gitt feil opplysninger som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet.

Der mottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet frem til foretaket. Ved grov utaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. For renter gjelder ellers lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.”

Dersom foretak ikke oppfyller, eller ikke har oppfylt vilkårene, i kompensasjonstilskuddsforskrifen gir § 7 hjemmel for å kreve tilbake utbetalt kompensasjonstilskudd. Bestemmelsens innhold er i det vesentligste av samme innhold som bestemmelsene i produksjonstilskuddsforskriften §§ 12, 13 og 14.

Urettmessig utbetalt tilskudd kan kreves tilbake i medhold av bestemmelsens første ledd. Hvis foretaket i motsatt fall hadde oppfylt vilkårene for å motta tilskudd, men har brutt annet regelverk for jordbruksvirksomhet, kan tilskuddet avkortes etter reglene i annet ledd.

Bestemmelsens annet ledd krever skyld fra foretakets side for at forvaltningen skal kunne avkorte eller kreve kompensasjonstilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt, når foretaket har brutt den gjeldende lovgivning. Det tilsvarende gjelder der foretaket har gitt feilaktige opplysninger. Skyldgraden er at foretaket minst må ha opptrådt uaktsomt, som er lempligere enn etter produksjonstilskuddsforskriften § 12, som krever minst grov uaktsomhet.

Det kan forekomme at feil opplysninger er blitt gitt fra prosjektet. Foretaket må selv være ansvarlig for opplysninger som blir gitt om deres egen drift i de fleste tilfeller, selv om opplysningene blir gitt gjennom prosjektet til forvaltningen. Foretaket vil selv kunne ha en plikt til å undersøke de opplysninger som blir gitt, og som berører størrelsen på tilskuddsutbetalingen. Om det skulle oppstå tilfeller hvor prosjektet er ansvarlig for feilopplysninger vil foretaket uansett måtte ha en mulighet til å fremme erstatningskrav/regresskrav mot prosjektet på et privatrettslig grunnlag.

Det bemerkes at bestemmelsen er utformet som en ”kan-regel”, slik at det kan anvendes skjønn i forhold til om avkorting skal foretas, eller om tilskudd skal kunne kreves tilbake fra foretaket. Landbruks- og matdepartementet har uttalt at det likevel skal legges til grunn som en klar hovedregel og utgangspunkt, at det skal avkortes og/eller tilbakebetales dersom vilkårene for dette er tilstede.

Landbruks- og matdepartementet har også gitt retningslinjer til utregning av tilbakebetalingskrav dersom kravet oppstod som følge av brudd på kompensasjonstilskuddsforskriften § 2 første ledd bokstav e jf. § 2 første ledd bokstav d. Ved slike tilfeller kan kravet beregnes forholdsmessig ut fra hvor lang tid det aktuelle foretaket har opprettholdt produksjonsomfanget etter endt saneringsperiode.

Til § 8. Ikrafttredelse

”Forskriften trer i kraft den 01.07.13”

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Nils-Einar Eliassen
seksjonssjef

Christian Finnanger
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.